

گزارش شبانه روزنامه خراسان از وضعیت کارتن خواب‌ها و گرمخانه‌های مشهد

گرمخانه‌های مشهد و چراغی که هنوز گرم نشده است

گزارش

محمد بهبودی نیا

حدودا یک ساله است ،او را می توان کوچک ترین کارتن خواب شهر مشهد دانست. شب از نیمه گذشته است و او از شدت سرما خودش را کنار مادرش که غافل از آن چه در اطرافش می گذرد در حال کشیدن شیشه است جمع کرده است . زن هر از گاهی دود را به سمت صورت کودک فوت می کند تا شاید نشنگی کمی سرما را از او دور کند . کال اسماعیل آباد مشهد از گذشته های دور تا امروز به عنوان یکی از پاتوق های اصلی معتادان متجاهر و کارتن خواب ها شناخته می شود. تابلوی کلانتری در نور کم جان تیر چراغ برق در فاصله ۲۰۰ متری از جایی که تعداد زیادی از معتادان در حال مصرف مواد مخدر هستند پیداست.

به همراه جانشین سرپرست دادستان دادسرای عمومی و انقلاب مشهد، معاون اجتماعی و مشارکت های سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد و تعدادی از مسئولان گرمخانه های مشهد برای بررسی دلایل این که چرا معتادان متجاهر و کارتن خواب ها حتی در شب های سرد زمستان تمایل چندانی به رفتن به گرمخانه ها ندارند به این محل آمده ایم . سه معتاد کمی آن طرف تر از زن در تاریکی ایستاده اند و به حرف های ما با زنی که یک ریز شیشه می کشد گوش می دهند.

طرف های خالی یک بار مصرف غذا همه جا پراکنده شده است چند شعله آتش در بیابان دور افتاده ای که در تاریکی فرورفته روشن است ،در اطراف هر شعله آتش چند نفر در حال استعمال مواد مخدر هستند . سگی در نزدیکی معتادها در حال رفت وآمد است .

●انتقال کودک به بیمارستان

و مادر معتاد به کمپ

وقتی از کارتن خواب ها درباره دلیل نرفتنشان به گرمخانه سوال می کنیم هر کدام جوابی می دهند. یکی از آن ها می گوید: «اگر به گرمخانه برویم ما را به کمپ می برند» کودک خردسال چند بار دستش را به سمت شعله آتش می برد اما زن که بیشتر حواش به استعمال مواد مخدر است بدون این که به ما نگاه کند می گوید: «من صد سال زندگی در بیابان ها را با یک ساعت زندگی در کمپ عوض نمی کنم، ما راحتیم، نه گرمخانه می رویم و نه کمپ. از سرما هم مرديم که مرديم . . . وقتی می گوییم: «بچه ات از سرما یخ می زند» جواب می دهد: «او هم این جارا حت تراست .» جانشین سرپرست دادستان دادسرای عمومی و انقلاب مشهد می گوید: به دلیل وضعیت نامساعد کودک ک باید او را به بیمارستان و مادر را به کمپ منتقل کنیم .بعد از این که مادر سلامتش را به دست آورد در یکی از مراکز، مادر و کودک در کنار هم قرار می گیرند. زنان معتاد متجاهر به مراتب آسیب پذیرتر از مردان هستند و چند سالی است جمع آوری زنان کارتن خواب را در دستور کار قرار داده ایم اما همچنان باید با تامین بودجه مناسب و پای کار آمدن همه دستگاه ها که وظیفه سامان دهی به معتادان متجاهر را دارند شرایط لازم برای جمع آوری و توان بخشی معتادان فراهم شود .» به محض این که متوجه می شود قرار است او را به کمپ برند مقاومت می کند و بعد از چند دقیقه با ورود نیروی انتظامی به محل، زن، سوار ون می شود تا به یکی از کمپ های مشهد که این روز ها شرایط مالی خوبی ندارند و سازمان های مسئول ۲۷میلیارد تومان به آن ها بدهی دارند

منتقل شود. به محض دور شدن زن چند معتادی که کمی دور از او ایستاده بودند جلو می آیند و چند سیگار را که از دست زن روی زمین افتاده بر می دارند و در چشم به هم زدنی با تاریکی شب یکی می شوند. یکی دیگر از کارتن خواب ها می گوید: «به ما گفتند گرمخانه ها تعطیل است برای همین نرفتم. یک سال قبل در منطقه خواجه ربیع چند کارتن خواب مردند و شهرداری جسدشان را جمع کرد، هر چند همه ما کارتن خواب ها ،مرده های متحرکیم که فقط نفس می کشیم و راه می رویم. ما همان قدر فراموش شده ایم که بیابان های اطراف مشهد.»

●کارتن خواب ها چرا به گرمخانه نمی روند؟

بنا به اعلام گردانندگان گرمخانه هایی که به نام «سرای مهر» نام گذاری شده اند چندان برای رساندن کارتن خواب ها به گرمخانه پیش بینی شده است اما کارتن خواب ها حاضر به رفتن در گرمخانه ها نمی شوند. این مسئولان در حالی کارتن خواب ها که ۱۹ ساله است و از لهجه اش پیداست از شهرستان دیگری آمده می گوید: ما شب ها زباله گردی می کنیم و اگر بخواهیم به گرمخانه از بیابان های تاریک وحشت نکنند است که باید ۳۰هزار تومان کرایه بدهیم، این در صورتی است که راننده در مسیر رسیدن به گرمخانه از بیابان های تاریک وحشت نکنند و برنگردد. (مکشی می کند و ادامه می دهد) ساعت ۲ و ۳تا زباله جمع کردنمان تمام می شود اگر ساعت ۳ هم به گرمخانه برسیم ساعت ۳:۳۰ صبح همه ما را از گرمخانه ها بیرون می اندازند، همین بیرون یک گوشه شهر می خوابیم و تا لنگ ظهر هم که خواب باشیم کسی کاری به کارمان ندارد. من شب ها ترجیح می دهم به پاتوق زباله گردها بروم و پولی پرداخت کنم و آن جارا حت باشم تا خودم را برای رسیدن به گرمخانه به آب و آتش بزنم. اگر چند گرمخانه در مسیر نزدیک تر باشد راحت تر می توانیم به گرمخانه برسیم. بگذریم از این که من معتاد نیستم و به دلیل بی سرپناهی اگر یک زیرپله هم بدهند آن جایی خوابم.» او ادامه می

دهد: «باور کنید کارتن خواب هم آدم است، سال قبل چند نفر در بیابان های اطراف مشهد مردند ولی از ترس این که آن ها را به کمپ بفرستند به گرمخانه نرفتند.»

به همراه جانشین دادستان دادسرای عمومی و انقلاب مشهد و معاون اجتماعی و مشارکت های سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد به سمت یکی از گرمخانه ها در خیابان ... به راه می افتیم، بعد از گذشتن از خیابان های تاریک که دورتادورش را بیابان گرفته است به گرمخانه می رسیم، فضایی که قرار است کارتن خواب ها با آمدن به این محل از سرمای شدید شب های سرد زمستان جان سالم به در ببرند. در حال بازدید از گرمخانه هستیم و هر از گاهی یکی از کارتن خواب ها وارد می شود، بعد از پذیرش لباس های تمیز به او داده می شود تا پس از استحمام برای خواب آماده شود. با وجود گذشت ساعتی از تاریک شدن هوا تنها ۹ نفر به این گرمخانه آمده اند. همه کارتن خواب ها بدون ماسک هستند و در تخت هایی که نشانی از فاصله گذاری اجتماعی برای جلوگیری از کرونا در آن دیده نمی شود، استراحت می کنند. به جز یک اتاق در دیگر اتاق ها فقط تعدادی تخت آهنی بدون تشک و پتو در کنار هم قرار گرفته اند و خبری از تجهیز نیست . چند نفر از کارکنان این گرمخانه بدون این که ماسک زده باشند در بین کارتن خواب ها در حال رفت و آمدند . اما از نکات مثبت این گرمخانه تمیزی پتوها، بالش و گرمای مناسب اتاق است که به وضوح به چشم می خورد. در مسیر خروج از گرمخانه، کارتن خواب هایی یکی وارد حیاط گرمخانه می شوند.

●زیرزمینی به نام گرمخانه

گرمخانه دوم محلی در میدان ... است، برای رسیدن به سالن اصلی که در زیرزمین قرار گرفته چند پله را پایین می رویم این جا گرمخانه ای است با سقف کوتاه و تهویه نامناسب که به زنان کارتن خواب اختصاص داده شده است، امشب تنها یک کارتن خواب به این محل مراجعه کرده است. مسئول این گرمخانه می گوید شب هایی که هوا سرد می شود تعداد بیشتری کارتن خواب زن به این محل می آیند. «رویه بالش ها و ملافه

●

اما از نکات مثبت این گرمخانه تمیزی پتوها، بالش و گرمای مناسب اتاق است که به وضوح به چشم می خورد

رویه بالش ها و ملافه ها تمیز است و به هر فردی که به این محل می آید هر شب ماسک و لباس های یک بار مصرف داده می شود

یکی از کارتن خواب ها که به این محل آمده می گوید: شاید بعضی مشکلات وجود داشته باشد اما این جاز کنار خیابان ماندن بهتر است

●

حدودا یک ساله است او را می توان کوچک ترین کارتن خواب شهر مشهد دانست
شب از نیمه گذشته است و او از شدت سرما خودش را کنار مادرش که غافل از آن چه در اطرافش می گذرد در حال کشیدن شیشه است
جمع کرده است زن هر از گاهی دود را به سمت صورت کودک فوت می کند
تا شاید نشنگی کمی سرما را از او دور کند...

شهید میرزایی ۷۰ نفر، گرمخانه فجر که به زنان اختصاص دارد ۳۰ نفر، گرمخانه عباس آباد در مفتح شرقی نیز ۳۰ نفر و گرمخانه ای که در توس ۶۱ در حال آماده سازی است ۶۰ نفر ظرفیت دارد و در مجموع هم اکنون برای ۳۰۰ نفر فضا داریم اما در صورت استقبال کارتن خواب ها به این میزان فضا افزوده می شود. سالن ورزشی بوستان بسیج را نیز در صورت اضطرار برای اسکان کارتن خواب ها در نظر گرفته ایم. معاون اجتماعی و مشارکت های سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد ضمن اشاره به استقبال نیروهای جهادی، مردم و هیئت امنای برخی از مساجد و بازارها برای تامین مکان خواب برای کارتن خواب ها اظهار می کند: دو مسجد و حسینیه نیز برای سرپناه دادن به کارتن خواب ها اعلام آمادگی کرده اند به عنوان مثال در قالب پویش گرمای همدلی مسجد فقیه سبزواری و مسجد امام سجاده (ع) در خیابان مفتح، حسینیه بازار فردوسی در طلاب، اکنون شهید بصیر در توس ۸۲ نیز برای تامین سرپناه مناسب جهت کارتن خواب های پای کار آمده اند. البته باید به این نکته توجه داشت که گرمخانه ها عمدتا برای پناه دادن به افراد بی پناهی است که قاعدا تا نباید معتاد متجاهر باشند ولی با وجود این به این معتادان پناه داده می شود. اگر بهزیستی وظایفش را به درستی انجام دهد نیازی نیست شهرداری گرمخانه ها را به این موضوع اختصاص دهد.»

●الزامات رعایت پروتکل های بهداشتی در گرمخانه ها

جانشین سرپرست دادستان دادسرای عمومی

در حاشیه

با ۱۳۷ تماس گرفتیم اما...

وضعیت نظافت هر چهار گرمخانه مناسب به نظر می رسد اما ضعف هایی وجود دارد که به نظر می رسد مسئولان شهرداری باید هر چه سریع تر برای رفع آن اقدام کنند.

پس از چند بازدید از هر چهار گرمخانه فعال شهرداری در سطح شهر مشهد از مسئولان شهرداری خداحافظی می کنیم . برای بررسی وضعیت رسیدگی پرسنل ۱۳۷ به تماس های مردمی در زمینه انتقال کارتن خواب ها به گرمخانه ساعت ۱۵: ۲۳ در محل خیابان جانباز با شماره ۱۳۷ شهرداری تماس می گیریم، اما بعد از ۱۵ دقیقه هیچ خبری از خوددرونی و شهرداری نمی شود، دوباره تماس می گیریم همان اپراتور که بار اول پاسخ گوی تماس ما بود گوشی را بر می دارد و در پاسخ به دلیل مراجعه نکردن پرسنل شهرداری برای انتقال کارتن خواب ها به نشانی که اعلام شده است می گوید: «همکارانمان سرشان

و انقلاب در این بازدید ضمن انتقاد از رعایت نشدن استاندارد ها و پروتکل های بهداشتی با توجه به شیوع بیماری کرونا می گوید: در کمپ ها ما الزام کرده ایم که بین هر تخت تا تخت دیگر بین ۲/۵ تا ۳ متر فاصله باشد و بالطبع باید این موضوع در گرمخانه ها نیز رعایت شود موضوعی که تا حدودی به آن بی توجهی شده است. درباره استاندارد سازی گرمخانه ها نیز باید فکری اساسی شود. »

معاون اجتماعی و مشارکت های سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد در پاسخ به این انتقاد می گوید: در زمان پیک پنجم فاصله گذاری در گرمخانه ها انجام می شد و در ادامه در باره استاندارد سازی نیز آتش نشانی و بهداشت حتما در آینده نزدیک برای کنترل استاندارد ها به گرمخانه ها می آیند. «عقیل قدرتی همچنین در تشریح دلیل اجرا نشدن استاندارد های لازم در گرمخانه ها تصریح می کند: در مجموعه شهرداری ما بازسازی داریم و به شهر داران مناطق هم استاندارد سازی را اعلام کرده ایم، اما باید به این نکته توجه داشت که تنها چند روز است که گرمخانه ها راه افتاده است قطعاً در روز های آینده استاندارد سازی های لازم انجام می شود حتی در آیین نامه ها آورده ایم که کسپول آتش نشانی و مددکار اجتماعی باید حضور داشته باشند. ما به عنوان شهرداری در خدمت دستگاه های مسئول سامان دهی معتادان متجاهر هستیم به شرطی که مسئولان پای کار بیایند.»

وی همچنین در پاسخ به انتقاد برخی کارتن خواب ها راجع به ساعت فعالیت گرمخانه ها و ۲۴ ساعته نبودن این محل ها خاطر نشان می کند: هم اکنون از ساعت ۱۶ تا ۸ صبح ساعات کار گرمخانه هاست اما نامه نگاری هایی شده است تا در روزهای پر بارش و سرد ۲۴ ساعته گرمخانه ها باز باشند.

●انتقاد نماینده شهرداری از سازمان های مسئول

معاون اجتماعی و مشارکت های سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد ضمن انتقاد از کم کاری دانشگاه علوم پزشکی، نیروی انتظامی، صداوسیما، بهزیستی، فرمانداری و کمیته امداد می گوید: «شهرداری پای کار است اما باید دستگاه های مجوری اقداماتی را انجام دهند و ما پشت سر آن ها همکاری می کنیم ولی این دستگاه ها پای کار نمی آیند. شهرداری هم اکنون برای گرمخانه ها ۱۳ ون، نیروی انسانی، غذا و مکان را فراهم کرده است و به وظیفه خودش عمل می کند.»

عقیل قدرتی می گوید: ما نمی خواهیم مثل سال گذشته بگوییم ۱۰ گرمخانه داریم اما گرمخانه ها به رغم هزینه های بالا خالی بماند. اصل به همین منظور پویشی را راه اندازی کرده ایم و هم اکنون پنج گرمخانه آماده سازی شده است و سه گرمخانه دیگر نیز در صورت نیاز اضافه می شود.